

# LIETUVOS ETNOGRAFINIŲ REGIONŲ ŠOKIAI (ir daugiau)

Grinkiškio Jono Poderio gimnazija  
Parengė vyr. mokyt. Loreta Pajaujienė

2017



# Lietuvių liaudies šokiai (1)

Žemaitijoje - *nibre*



Dzūkijoje - *kalėduškomis*



Kitur - *šokimais*



# LIETUVOS ETNOGRAFINIAI REGIONAI (1)





# Namų darbai

- Susikirsti į 5 grupės pagal etnografinius regionus;
- Kiekviena grupė pagal regionus pasiruošia:
  - Pora sakinių papasakoti apie jam skirtą regioną;
  - Apibūdinti vyrų ir moterų aprangas;
  - Rasti tarmiškus žodžius, patarles, juokelius ir pan., kurie būdingi būtent tam regionui;
  - Pasakyti kokie žymūs žmonės gyveno regione ir kas jie tokie, kokie jų darbai;
  - Išvardinti kokius šokius, ratelius ar žaidimus žino iš paskirto regiono;
- Kitą pamoką pasakoja

# AUKŠTAITIJA (1)



Pilkasis Aukštaitijos herbas

Aukštaitijos vėliava



Baltasis Aukštaitijos herbas



# AUKŠTAIJA (2)

*tautiniai kostiumai*





# AUKŠTAIJA (3)

Šnektų skirtumai nuo bendrinės lietuvių kalbos:

- ✓ runka → ranka;
- ✓ sumtis → samtis;
- ✓ pinki → penki;
- ✓ timpia → tempia;
- ✓ žūsis → žąsis;
- ✓ tjsia → tęsia;
- ✓ davanot → dovanoti;
- ✓ padelis → puodelis;
- ✓ madus → medus.

➤ „...Manį niekas nabija, aš turiu visų bijot. Visi již manį juokisi, saka, kad aš ji lapa bijau...“.

➤ **Žymūs žmonės:**



# AUKŠTAIJA (4)

## *Populiariausi šokiai, rateliai, žaidimai*

- „Esu dailiai išmokyta“;
- „Girela“;
- „Gražus mūsų jaunimėlis“;
- „Malūnėlis“;
- „Papiljonas-šiaučius“;
- „Pleškutis“;
- „Šiaudų kūlys“;
- „Žui žui malūnėlis“ (ratelis, 3 kl.).

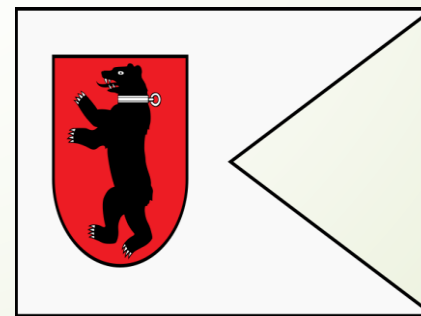




# ŽEMAITIJA (1)



Istorinis Žemaitijos herbas



Istorinė Žemaitijos vėliava

# ŽEMAITIJA (2) 🗨️

## *tautiniai kostiumai*



# AUKŠTAIJA (3)

Šnektų skirtumai nuo bendrinės lietuvių kalbos:

- ✓ *dieti* → dėti;
- ✓ *pelie* → pėlė;
- ✓ *šakuos* → šakos;
- ✓ *keits* → kietas;
- ✓ *šeinas* → šienas;
- ✓ *joukas* → juokas;
- ✓ *padainiousim* → padainuosim;
- ✓ *vyraa* → vyrai.

- „... Munęs nieks nebije, vou aš turiu visų bijuoti. Visi iš munes jūkias, saka, kad aš i lapa bijau...“
- **Juokelis apie žemaičius:** „Kas bus, kas nebus, žemaitis nepražus“
- **Žymūs žmonės:**





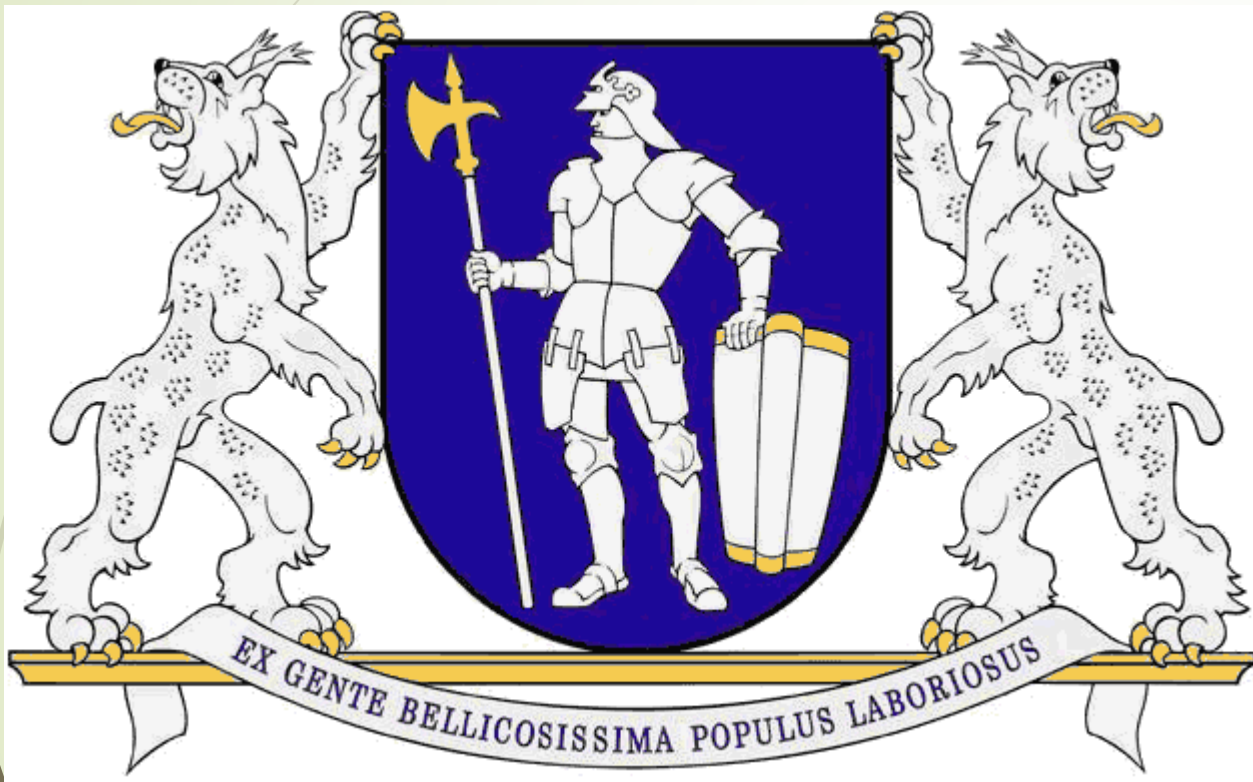
# ŽEMAITIJA (4)

*Populiariausi šokiai, rateliai, žaidimai*

- „Čigonėlis“;
- „Ein žeidytis“;
- „Kalveli meistreliai“;
- „Lelingeris“;
- **„Meškutė“**;
- „Šitam dideliam būry“;
- **„Oželis“**;
- **„Varlė“** (žaidimas).



# DZŪKIJA (1)

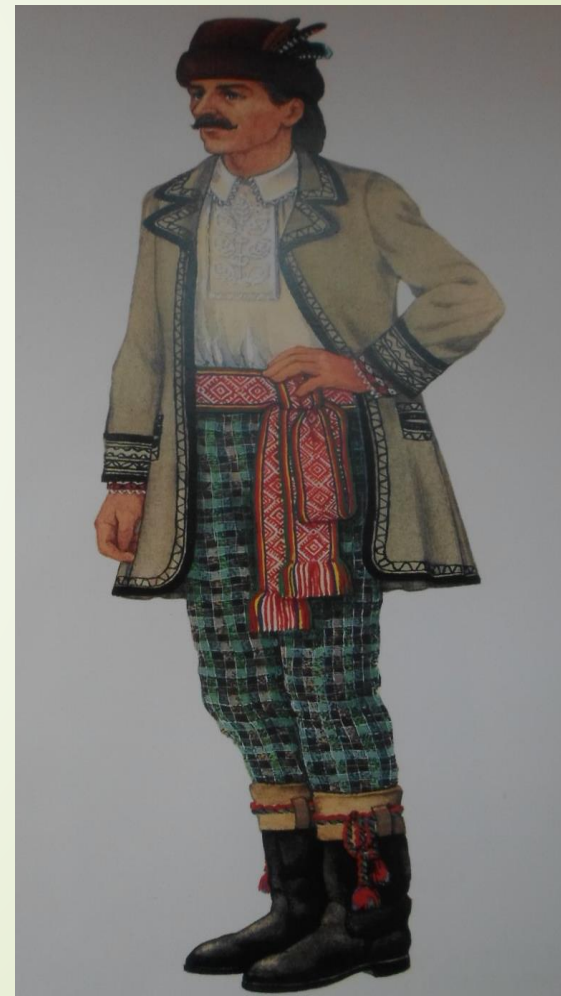


Istorinis Dzūkijos herbas



# DZŪKIJA (2)

*tautiniai kostiumai*





## DZŪKIJA (3)

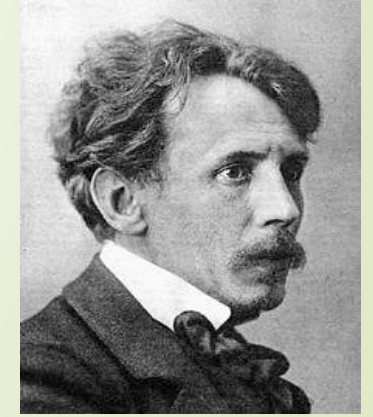
Šnektų skirtumai nuo bendrinės lietuvių kalbos:

- ✓ *ciltas* → tiltas;
- ✓ *dziena* → diena;
- ✓ *dzvi* → dvi;
- ✓ *dangcj* → dangtį;
- ✓ *kampų* → kampą;
- ✓ *rankų* → ranka;
- ✓ *žųsj* → žąsį;
- ✓ *karvj* → karvę;
- ✓ *akimu* → akims;
- ✓ *arklimu* → arkliams;

➤ „...Manį niekas nesbijo, o aš turiu visų bijocis. Visi iš manį juokias, sako, kad aš jir lapo bijaus...“

➤ **Juokai apie dzūkus:** „jei gulėsi – špygą turėsi, jei lalausi – terbą krausi“.

➤ **Žymūs žmonės:**



## DZŪKIJA (4)

*Populiariausi šokiai, rateliai, žaidimai*

- „Šalia kelio avietėlė“;
- „Šokinėkit, berniukai“;
- „Verdu bulvienę“;



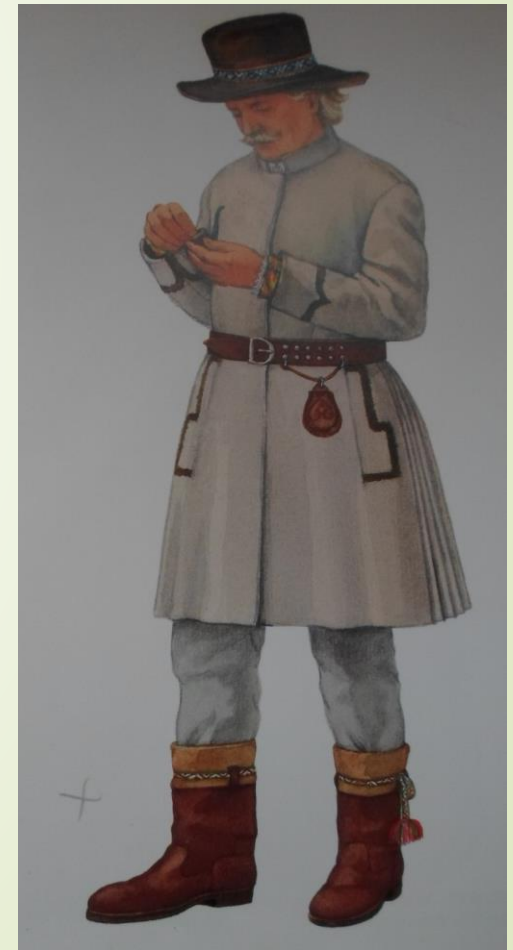
# SUVALKIJA (SŪDUVA) (1)





# SUVALKIJA (SŪDUVA) (2)

*tautiniai kostiumai*



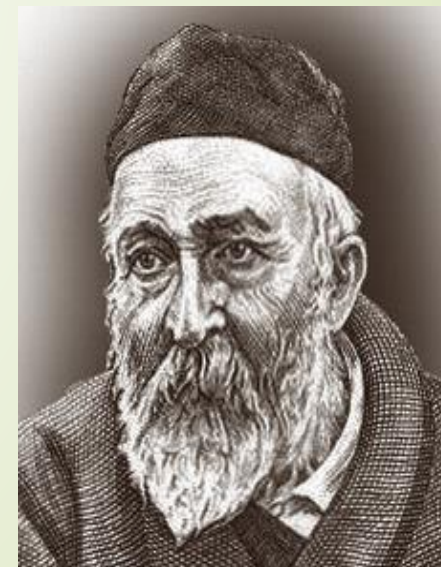
# SUVALKIJA (SŪDUVA) (3)

Šnektų skirtumai nuo bendrinės lietuvių kalbos:

- *gyvėt* → gyvent;
- *mėgjk* → mėgink;
- *apė* → apie.

➤ „... Manęs nieks nebijo, o aš turiu visų bijot. Visi iš manęs juokiasi, sako, kad aš i lapa bijau...“

➤ **Žymūs žmonės:**





# SUVALKIJA (SŪDUVA) (4)

*Populiariausi šokiai, rateliai, žaidimai*

- „Klausė žvirblis“;
- „Šarka“;





# MAŽOJI LIETUVA (1)



Mažosio Lietuvos vėliava



# MAŽOJI LIETUVA (2)

## *tautiniai kostiumai*

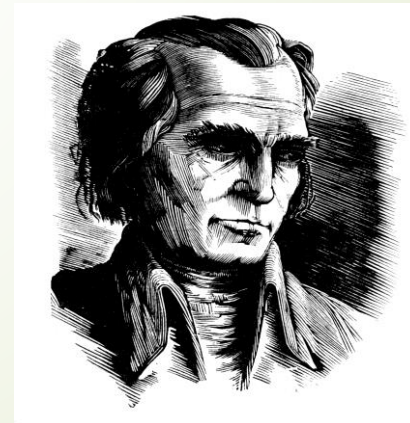
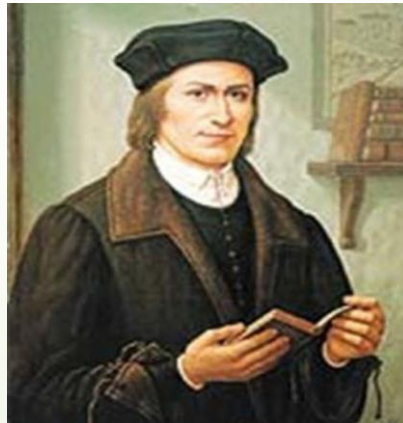


# MAŽOJI LIETUVA (3)

## Šnektų skirtumai nuo bendrinės lietuvių kalbos:

- *liaps* → labas;
- *kal'pa* → kalba;
- *Šiliutė* → Šilutė;
- *Ėva* → leva;
- *dėna* → diena;
- *osis* → uosis;
- *doda* → duoda;
- *drabuže* → drabužiai;
- *laba* → labai;
- *leda* → leidai.

- „... Ėr tēp āns sosērga roēmātizmu...“
- *Lietuvių kalbininkai teigia, kad „be Mažosios Lietuvos nebūtų buvę ir šių dienų Lietuvos“.*
- **Žymūs žmonės:**





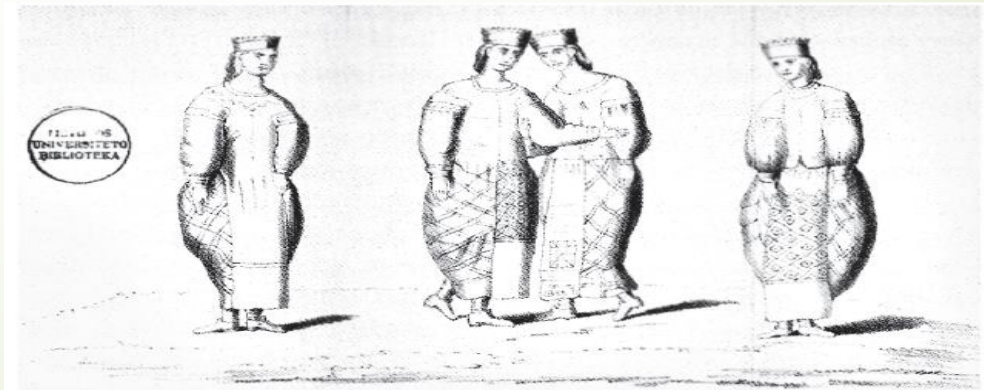
# MAŽOJI LIETUVA (4)

## Populiariausi šokiai, rateliai, žaidimai

- „Kepurinė“ arba „Skrybelių šokis“ – „Haiduka“;
- „Džigelis“;
- „Rusniečio šokis“;
- „Kadrilis“;
- „Szala rutele“;
- „Blezdingėlė“;
- „Opstainas“;
- „Gumbinė“;
- „Rolendreis“ ...



1 pav. Šokis „Heiduka“ (arba Kepurinė).



2 pav. Šokis „Szala rutele“.



# Pasitikriname žinias:

1. Išvardinkite Lietuvos etnografinius regionus ir jų sostines.
2. Koks didžiausias Lietuvos etnografinis regionas?
3. Koks mažiausias Lietuvos etnografinis regionas?
4. Iš kokio Lietuvos etnografinio regiono atkeliavo pavasio šventė – *Užgavinės*?
5. Kokiam Lietuvos etnografiniam regionui atkeliavo šokis „Šokinėkit berniukai“?
6. Iš kokio Lietuvos etnografinio regiono kilęs Vincas Kudirka?
7. Išvardinkite kokius žinote Mažosios Lietuvos šokius, ratelius, žaidimus.
8. Išvardinkite kokius žinote Suvalkijos (Sūduvos) šokius, ratelius, žaidimus.
9. Išvardinkite kokius žinote Žemaitijos šokius, ratelius, žaidimus.
10. Išvardinkite kokius žinote Aukštaitijos šokius, ratelius, žaidimus.



**Ačiū už dėmesį**